STABILIREA CONSULATELOR BELGIENE ÎN ROMÂNIA

DE

A. FILIMON

În secolul al XIX-lea, în cadrul relaţiilor dintre ţara noastră şi unele state europene, un rol de seamă au avut consulatele stabilite în oraşele mari din România.

Printre ţările din apusul Europei, care au stabilit de timpuriu consulate la noi, se numără şi Belgia. Deşi un stat mic, Belgia, continuînd o mai veche tradiţie (există menţiuni documentare despre relaţiile dintre cele două ţări încă din secolele XIV-XVI), stabileşte, încă din prima jumătate a secolului al XIX-lea consulate în principalele oraşe româneşti.

Faptul că dintre statele mici, ţara dintre Ardeni şi Marea Nordului era cea mai bine reprezentată, în secolul al XIX-lea în ţara noastră, justifică necesitatea cunoaşterii modalităţilor de stabilire a consulatelor sale aici.

Problema n-a fost tratată, în mod special, pînă acum, doar amintită în unele lucrări [1]. În această privinţă un interes deosebit prezintă arhivele Ministerului Afacerilor Externe al Belgiei, arhive care ne-au oferit baza documentară pentru întocmirea articolului de faţă.

* * *

În urma înfrîngerii lui Napoleon, Congresul de la Viena a constituit regatul Ţărilor de Jos, compus din fosta republică a Provinciilor Unite şi Belgia. La 16 martie 1815, sprijinit de marile puteri, prinţul de Orange s-a proclamat rege sub numele de Wilhelm I. Modul cum s-a făcut unirea celor două ţări, ca şi, mai ales, proclamarea ca rege a prinţului de Orange, i-a prilejuit istoricului belgian H. Pirenne, observaţia „Wilhelm I nu se poate numi rege prin graţia lui dumnezeu, ci prin graţia Europei“ [2].

Unirea s-a dovedit anacronică de la început datorită, în primul rînd, nepotrivirii economice dintre cele două ţări ; Belgia era o ţară agrară şi industrială, pe cînd în Olanda se dezvoltase mai mult comerţul şi navigaţia. Această nepotrivire face ca unirea să nu fie privită bine chiar de olandezi. Marii negustori şi armatori se întrebau dacă nu cumva Anvers-ul, prin deschiderea fluviului Escaut, va eclipsa Amsterdamul. În ultima instanţă, se punea întrebarea, dacă in-

---

[1] Vezi, *Reprezentanţele diplomatice ale României*, vol. I, Bucureşti, 1967.
[2] H. Pirenne, *Histoire de Belgique*, Tome VI, Bruxelles, 1926, p. 245.

trarea celor peste trei milioane de belgieni în regat nu va determina dominația catolicismului asupra reformei [3].

Adăugînd la toate acestea și divergențele de ordin lingvistic și național, vom vedea că vitalitatea regatului este pusă de la început sub semnul întrebării, întrucît concilierea acestor interese este o chestiune delicată și de nerealizat.

Unirea Belgiei cu Olanda a avut însă și urmări pozitive. Ne gîndim, în primul rînd, la posibilitățile ei de a-și plasa produsele industriei și agriculturii pe piața olandeză. În al doilea rînd, flota olandeză, una din cele mai dezvoltate atunci, a fost folosită pentru trimiterea produselor belgiene pe piața mondială, ca și pentru aprovizionarea acesteia cu materii prime. Cu toate acestea, despărțirea realizată prin revoluția din 1830, este o consecință a acestei uniri arbitrare.

Este de prisos să mai amintim locul ocupat de revoluția belgiană din anul 1830 în istoria Europei. În cadrul relațiilor internaționale, din prima jumătate a secolului al XIX-lea, revoluția belgiană ocupă un loc important prin faptul că a dat o puternică lovitură edificiului construit de Congresul de la Viena. Aceasta face ca, între anii 1830—1839, ea să fie o problemă internațională. „Regele Wilhelm I, scria diplomatul belgian Sylvan van de Weyer, cu toate forțele de care era înconjurat, nu era decît un inamic secundar. Austria, Prusia și Rusia erau redutabilii noștri adversari“ [4].

Situația internațională de atunci, relațiile dintre marile puteri, mai ales, era departe de ceea ce se stabilise la Viena. Profitînd de aceasta, și în mod special de atitudinea Angliei și Franței, Belgia a știut să-și creeze o situație favorabilă, obținînd recunoașterea independenței și neutralității sub garanția marilor puteri [5].

Revoluția din anul 1830, cucerirea independenței naționale au creat condiții noi pentru dezvoltarea economiei belgiene. La foarte scurt timp, Belgia avea o industrie și o agricultură foarte avansate. Încă din anul 1833, producția industrială depășea cu mult necesitățile consumului intern [6]. Capitalul nominal crește de la 37 de milioane, cît era în anul 1824, la 145 de milioane, în anul 1836 [7].

Dezlipirea de Olanda n-a însemnat însă, din toate punctele de vedere, un avantaj pentru Belgia. Dimpotrivă, piața olandeză, altădată importantă pentru comerțul belgian, a fost închisă după 1830 și nu existau perspective de a fi deschisă nici în anul 1840. Situația se complică și mai mult, pentru că Franța stabilise atunci un tarif prohibitiv iar Anglia nu-și definitivase reforma economică. În aceste condiții, Belgia trebuia să-și caute parteneri comerciali. Explicația acestui fapt a fost dată de către primul ministru de atunci de Theux, în cuvîntarea ținută la 18 martie 1838 în senat. Aflată în imposibilitatea de a se apropia de țările din Europa apuseană, a căror politică economică n-o avantaja, el spunea, pe bună dreptate, că „Belgia are nevoie de un sistem larg care să-i permită multe schimburi“ [8]. Punerea în practică a acestei politici s-a realizat prin înche-

---

[3] In perioada 1815—1829 populația regatului Țărilor de Jos crește de la 5.424.502 locuitori la 6.235.169 locuitori, din care 3.921.021 erau belgieni. Vezi, H. Pirenne, *op. cit.*, 384, și R. Demoulin, *La Révolution de 1830*, Bruxelles, 1950, p. 10.

[4] Sylvan van de Weyer, *Histoire des relations extérieures depuis 1830*, în „Patria Belgica“ tome II, Bruxelles, 1878, p. 333.

[5] *Ibidem.* Problema a fost discutată la conferințele din anii 1830, 1831 și 1839 de la Londra. Principiul neutralității este stabilit încă din anul 1830 și definitivat apoi în articolul 7 al convenției din anul 1839.

[6] Vezi, F. de Ryckman de Betz, *La Politique extérieure de la Belgique de 1830 à 1914*, în „Les Cahiers belges“ Bruxelles, 1919.

[7] J. Dhondt, *Histoire de la Belgique*, P.U.F. Paris, 1968, p. 98.

[8] Cf. M. Soutens, *Histoire de la politique commerciale de la Belgique depuis 1830 jusqu'à nos jours*, Bruxelles, 1955, p. 12—13.

ierea a cinci tratate comerciale cu: Statele Unite, Sardinia, Tunisia, Turcia si Grecia [9].

Între altele, se poate vedea tendința de orientare a comerțului belgian și spre țările din sudul și sud-estul Europei. De fapt, înainte de încheierea tratatelor amintite, cu Turcia și Grecia, mai multe vase comerciale belgiene sînt menționate în porturile Mării Negre, ca și în porturile românești de la Dunăre. De exemplu, în anul 1837, se menționează într-un raport consular belgian, venirea a două vase belgiene, unul la Galați și altul la Brăila [10].

Interesele comerciale ale Belgiei și legăturile stabilite cu această parte a Europei, au determinat înființarea unor misiuni consulare. Printre localitățile care au atras atenția guvernului belgian, în acest sens, au fost și porturile românești Galați și Brăila. Volumul mare al mărfurilor care veneau, dar mai ales care plecau, au determinat ca activitatea comercială a Galațiului și a Brăilei să-l preocupe pe trimisul Belgiei la Constantinopol. Din octombrie 1838, în corespondența acestuia cu guvernul de la Bruxelles, au început să apară tot mai des date despre cele două porturi românești. Astfel, în raportul din 10 octombrie 1838, Galațiul este prezentat a fi unul din porturile dezvoltate, unde se poate face o bună aprovizionare cu: lînă, grăsime, piei și păr de animale și tot felul de cereale [11]. Faptul acesta îl determină pe baronul de Sullivan, trimisul Belgiei la Constantinopol, să propună ministrului afacerilor externe, de Chevallier, „în avantajul comerțului nostru“ [12], deschiderea unui consulat la Galați.

Punctul de vedere al reprezentantului său la Constantinopol, este însușit, relativ repede, de către guvernul belgian. La 10 noiembrie se propune regelui Leopold I, înființarea consulatului. În expunerea de motive a Ministerului Afacerilor Externe, se subliniază importanța acestuia pentru comerțul belgian și, mai ales, cît este de important să aibă un reprezentant „în aceste provincii fertile, traversate de Dunăre, la Galați, punctul central al comerțului de la gurile Dunării, chemat să joace în viitor un mare rol comercial“ [13]. La 17 noiembrie, același an, este dat decretul, prin care Bouisson este numit consul al Belgiei la Galați [14].

Atît locul ales, cît și timpul scurt între propunerea și numirea consulului, arată cît se poate de bine, că la baza acestui act au stat interese economice deosebite. O dovadă în plus, în acest sens, este și textul jurămîntului [15] depus de ocupantul postului, text devenit formulă pentru toți consulii numiți în Principate pînă la înființarea legației.

Faptul că, atît Moldova cît și Țara Românească, după 1829, ocupau un loc important în comerțul european, preocupa țările apusene. De aceasta guvernul belgian era pe deplin conștient și ca atare cere consulului său la Galați, să urmărească cu atenție, tot ce prezenta interes pentru comerțul său. Așa se explică existența în arhivele din Bruxelles a numeroase rapoarte, minuțios întocmite, despre circulația vaselor comerciale pe Dunăre, dinamica comerțului, ca și despre cerințele pieței românești. Rezultatul imediat al acestor prețioase infor-

---

[9] S.U.A. la 23 ianuarie 1833 și la 29 martie 1840. Sardinia la 10 octombrie 1838. Tunisia la 14 octombrie 1839. Turcia la 3 august 1838. Grecia la 13 septembrie 1840. Vezi M. S o u t e n s, *op. cit.*, p. 14—17.

[10] Archives du Ministère des Affaires Etrangères de Belgique (în continuare Arh. M.A.E.B.) dos. 992, tome I, raport din 17 februarie 1840.

[11] Ibidem.

[12] Ibidem.

[13] Ibidem, doc. din 10 noiembrie 1838.

[14] Ibidem, doc. din 17 noiembrie 1838.

[15] Je jure de remplir fidèlement et conformément aux lois belges mes fonctions et de contribuer de tout mon pouvoir à tout ce qui peut favoriser les intérêts de la navigation et du commerce belge.

maţii a fost intensificarea schimburilor între porturile româneşti şi cele belgiene. Dacă în anul 1838 au venit la Galaţi două vase sub pavilion belgian, peste doi ani numărul lor se ridică la patru, cu un tonaj de 563 tone şi cu mărfuri în valoare de 1800 de florini. Ele au transportat de aici mărfuri, în special cereale, în valoare de 42.200 de florini [16].

Se ştie însă, că mare parte din comerţul românesc se făcea şi prin portul Brăila, de unde plecau, spre pieţele europene, cerealele Bărăganului. Faptul acesta, ca şi legăturile stabilite acum de casele de comerţ belgiene, face ca activitatea comercială de aici să intereseze guvernul belgian. În corespondenţa trimisă de consulul de la Galaţi, se atrăgea, de mai multe ori, atenţia asupra viitoarei dezvoltări a oraşului Brăila şi se propunea, în interesul evident al comerţului, numirea unui consul aici.

Chestiunea face obiectul mai multor intervenţii şi din partea Ministerului de Interne [17]. Se recomanda studierea cu atenţie a problemei întrucît „Brăila ca şi Galaţiul este un loc de comerţ, nu mai puţin important, ceea ce îl apropie şi de celelalte porturi ale Mării Negre“ [18].

Datele statistice culese, se pare, la faţa locului, au fost suficiente pentru a demonstra necesitatea consulatului ca şi importanţa portului Brăila pentru comerţul european. Necesitatea consulatului, interesele comerciale deosebite ale negustorilor belgieni, este demonstrată şi de insistenţele Ministerului de Interne. În mai multe rînduri, se cerea analizarea atentă a acestei probleme şi urgentarea rezolvării ei.

În legătură cu această chestiune, oficial, Ministerul Afacerilor Externe răspunde abia la 23 iulie 1840, întrucît intenţionase, între timp, să pună în practică proiectul său, mai vechi de altfel, de a numi un consul general, retribuit, în Principate. Însă, punerea în discuţia Camerei Reprezentanţilor a proiectului respectiv a fost o greşeală. Solicitarea de fonduri suplimentare, în momentul cînd Belgia, conform protocolului de la Londra din anul 1839, trebuia să plătească despăgubiri Olandei, era sortită de la început eşecului.

Ar fi greşit să se înţeleagă, că a intervenit o modificare în relaţiile Belgiei cu Principatele sau că interesul ei pentru continuarea, în bune condiţiuni, a schimburilor cu ţările române ar fi scăzut. Dimpotrivă, interesul Belgiei a rămas acelaşi, iar schimburile iau o şi mai mare dezvoltare. Tocmai de aceea, Ministerul de Externe găseşte o nouă soluţie şi anume, extinderea jurisdicţiei consulare a consulatului din Galaţi, asupra ambelor principate. La 23 decembrie 1840 [19], consulul belgian este autorizat să reprezinte ţara sa şi în relaţiile cu Ţara Românească. De fapt, activitatea lui se desfăşoară în cele două porturi Galaţi şi Brăila.

Stabilirea consulatului la Galaţi şi apoi extinderea jurisdicţiei sale şi asupra Brăilei, se face într-un moment cînd schimburile comerciale, între Principatele Române şi Belgia cunosc o dezvoltare apreciabilă. Intre anii 1838—1841 porturile româneşti de la Dunăre au fost vizitate de şapte vase belgiene. Numai în cursul anului 1840, statisticele belgiene menţionează că, de la Galaţi au fost trimise, pe vase belgiene, mărfuri în valoare de 42.200 de florini [20], iar de la Brăila în valoare de 66.169 de florini [21]. In acelaşi timp, s-a stabilit o linie de

---

[16] Arh. M.A.E.B. dos. 992, tome I, doc. din 17 februarie 1840. Dos 2011, tome. IV, doc. din 8 ianuarie 1840.

[17]. Ministerul de Interne se ocupa atunci şi de problemele comerţului intern şi extern.

[18] Arh. M.A.E.B. dos. 2011. doc. citat. Se menţionează că, au plecat de la Brăila, în anul 1837, 75.792 quarţi grîu (21.200 hectolitri aproximativ).

[19] Ibidem, doc. din 23 iulie 1840, dos. 992, tom. I. doc. din 10 octombrie 1840 şi tom II, doc. din 21 decembrie 1840 şi documentul din 23 decembrie 1840.

[20] Ibidem, dos. 992, tome I, doc. din 17 februarie 1840.

[21] Ibidem.

navigaţie permanentă între Galaţi şi Anvers. Linia este inaugurată de vasul belgian „Antonius" care pleacă la 25 aprilie 1840 din Galaţi încărcat cu: tutun, cereale, grăsime, carne şi altele [22].

Făcînd o comparaţie, între volumul importului şi cel al exportului belgian, prin cele două porturi, conform datelor statistice din arhivele Ministerului Afacerilor Externe al Belgiei, se constată că, exportul este aproape întotdeauna, valoric şi cantitativ, inferior importului. De exemplu, numai în cursul unui an, Belgia a trimis la Brăila mărfuri în valoare de 40.162 de florini, în schimb a importat de aici mărfuri în valoare de 66.169 de florini. Se poate vedea că, Principatele Române erau mai mult o sursă de aprovizionare cu materii prime decît o piaţă de desfacere. Aceasta explică interesul Belgiei de a avea bune relaţii cu ţările române şi implicit dorinţa ei de a fi reprezentată aici.

Volumul ridicat al schimburilor dintre Moldova, Ţara Românească şi Belgia, ca şi încadrarea din ce în ce mai bine a Principatelor în circuitul european, aduce în faţa ministerului de resort belgian, problema lărgirii reţelei sale consulare. In primul rînd, în vederile Ministerului Afacerilor Externe al Belgiei, au intrat cele două capitale Bucureşti şi Iaşi.

Ideea deschiderii consulatelor la Bucureşti şi Iaşi, apare pentru prima dată în anul 1840. Însă, ca şi în cazul consulatului de la Brăila, Adunarea Legislativă, din aceleaşi motive financiare, respinge proiectul numirii unor consuli retribuiţi. Cu toate acestea, din motive evident economice, Ministerul de Externe nu este dispus să renunţe la ideea sa. Ca urmare a acestui fapt, solicită formarea unei comisii, care să studieze schimburile dintre Belgia şi Principate şi să se informeze, prin voiajori la faţa locului, asupra potenţialului economic al acestora ca şi asupra posibilităţilor de ridicare a volumului schimburilor. Comisia — pusă sub conducerea lui Martial Cloquet, fost ataşat al Legaţiei belgiene de la Constantinopol, îşi începe activitatea în iulie 1841 [23]. La sfîrşitul anului 1841, comisia şi-a prezentat raportul. In scopul lărgirii relaţiilor comerciale, se propune şi deschiderea consulatelor la Bucureşti şi Iaşi.

În acelaşi sens, au insistat şi camerele de comerţ belgiene, care deschiseseră filiale în capitala Ţării Româneşti şi a Moldovei. De asemenea, la solicitările acestora, Ministerul Afacerilor Externe propune, la 19 iulie 1841, acordarea unei sume suplimentare consulatului din Galaţi, iar „în vederea încurajării exportului de produse belgiene în Moldova şi Valahia [24]", Camerelor de Comerţ din Anvers, autorizaţia de a spori numărul sortimentelor pentru aceste ţări.

În condiţiile unei destul de rapide dezvoltări a schimburilor dintre Belgia şi Principate, chestiunea consulatului de la Bucureşti nu mai suferea amînarea. Dimpotrivă, dezvoltarea economică a acestui oraş, ca şi deschiderea mai multor filiale a caselor de comerţ belgiene, cerea deschiderea consulatului. În mai 1842 este deschis consulatul de la Bucureşti dar prin mutarea celui de la Galaţi [25]. Se poate vedea deci, că aceasta este o soluţie de compromis, între dorinţa Ministerului Afacerilor Externe, de a avea un reprezentant în capitala Ţării Româneşti, şi cea a negustorilor belgieni. Privită din punct de vedere politic, soluţia este pe deplin justificată. Însă nu se putea trece cu uşurinţă peste interesele comerciale, care cereau reprezentanţe şi în celelalte oraşe mari ale Principatelor şi mai ales la Galaţi şi Brăila. Aşa se explică că, între camerele de comerţ, Ministerul de Interne şi Ministerul Afacerilor Externe au început discuţii pe această temă. Astfel, de mai multe ori, camerele de comerţ din Anvers, au arătat importanţa unui reprezentant belgian la Galaţi şi Brăila pentru afacerile lor. Se con-

---

[22] Ibidem doc. din 17 mai 1841.

[23] Ibidem, dos. 2011, tom IV, doc. din 17 iulie 1841.

[24] Ibidem, dos. 992, tom I, doc. din 19 iulie 1841. Consulul primeşte suma de 6000 de franci în plus faţă de bugetul alocat pe anul 1841.

[25] Ibidem, dos. 989, tom. I, doc. din 6 mai 1842.

sideră, pe bună dreptate, că supravegherea acestor interese, nu poate fi făcută din București și nici nu poate fi vorba de o întrerupere a acestei supravegheri, tocmai acum cînd porturile românești cunosc o mare dezvoltare, iar schimburile între Anvers și porturile de la Dunăre, erau în plină dezvoltare. O statistică a vremii menționează că, au fost trimise, din Anvers la Galați, mărfuri (produse manufacturiere) în valoare de 75.835, 11 franci[26] în anul 1841. In anul 1842 volumul schimburilor este mai ridicat. Numai în luna februarie (circulația se făcea mai greu din cauza iernii) vasul belgian „Adela" a adus, la Brăila, mărfuri în valoare de 39.296 de franci[27]. In același timp, numărul vaselor care circulau pe ruta Anvers — Galați — Brăila, s-a ridicat de la șapte pe an, la patru pe lună[28]. In această situație, existența numai a consulatului de la București, departe de a fi atunci și centrul comercial al țării, este considerat de cercurile de afaceri, insuficient. Pentru cercurile de afaceri belgiene, utilitatea redeschiderii consulatului de la Galați și deschiderea celui de la Brăila, rămîne încă o chestiune importantă. Cu toate acestea, discuția oficială asupra acestei probleme va începe în prima jumătate a anului 1853[29]. Readucerea ei în discuție se datorește consulului de la București — Jacques Poumay — care trimite mai multe rapoarte atrăgînd, în mod special, atenția asupra utilității consulatului la Galați. În raportul din 11 noiembrie 1853 se spunea, între atlele, că „relațiile deja existente, în fiecare an mai dezvoltate, și care vor exista între Belgia și Principatele dunărene se vor putea dezvolta, în condiții reciproc avantajoase, prin stabilirea unor consuli aici[30]. În mod cu totul deosebit se punea și problema consulatului de la Brăila.

La 23 martie 1854, Ministerul Afacerilor Externe al Belgiei întocmește un amplu raport, pentru a-l prezenta regelui, asupra situației schimbului între Belgia și Principate. Și cu acest prilej, se propune „în interesul nostru de a fi reprezentați și apărați la Galați și Brăila, printr-un om onorabil, care trebuie să cunoască nevoile provinciilor dunărene și în același timp să informeze cu exactitate negustorii și industriașii noștri[31]". Un prim rezultat, al acestor discuții, a fost deschiderea unui vice-consulat la Brăila, în ziua de 27 martie 1854 cînd a fost numit în acest post J. J. Manoach[32].

În stabilirea consulatelor belgiene din Principate, mai reține atenția și data de 16 noiembrie 1857. La această dată, în urma numeroaselor intervenții ale celor direct interesați, a fost redeschis consulatul de la Galați.

În momentul cînd Principatele au intrat, intern și extern, în marea epocă a Unirii, Belgia spre deosebire de alte state mici, era bine reprezentată în țara noastră. Așa se explică numărul mare de documente care se află în arhivele Ministerului Afacerilor Externe de la Bruxelles. Pe de altă parte, ele sînt o mărturie a bunelor relații care existau între cele două țări.

Relațiile Belgiei cu țara noastră, au cunoscut o dezvoltare mai accentuată după unirea principatelor. Continuînd să dea glas intereselor economice deosebite, Belgia nu putea neglija totuși problemele politice. Pentru guvernul belgian, bine informat de reprezentanții săi, era cît se poate de clar că Principatele au pornit pe un nou drum. Ea era conștientă, de asemenea, că modificările politice vor aduce și modificări economice. Aceasta o determină să urmărească cu și mai mare atenție cele ce se petreceau în Principate și în același timp, să caute noi mijloace de întărire a relațiilor sale cu acestea. O primă măsură a guvernului

[26] Ibidem, dos. 992, tom. II, doc. din 7 septembrie 1840.
[27] Ibidem, doc. din 9 februarie 1842.
[28] Ibidem, doc. din 4 noiembrie 1857.
[29] Ibidem, dos. 988, doc. din 29 mai/10 iunie 1853.
[30] Ibidem, dos. 989, doc. din 30 octombrie/11 noiembrie 1853.
[31] Ibidem.
[32] Ibidem.

de la Bruxelles, a fost ridicarea, la 13 februarie 1859 [33], a consulatului din București, la rangul de Consulat general. Fără a intra în prea multe amănunte, vom spune doar, că acesta este un act de mare curaj, semnificativ în a caracteriza atitudinea Belgiei față de Unire. Deși, nu s-a exprimat deschis asupra dublei alegeri a lui Al. I. Cuza, actul de la 13 februarie 1859 este o dovadă a recunoașterii acestuia și a stării de lucruri din Principate. Evident, că, nu pot fi pierdute din vedere interesele economice ale Belgiei, și mai ales, lupta ei pentru a face față concurenței altor state, fapt de care era conștientă cu mult înainte de această dată [34].

În anul 1859 Belgia avea în Principate un consulat general la București, un consulat la Galați și un vice-consulat la Brăila. În cursul aceluiași an, guvernul belgian aduce în discuție deschiderea a încă două consulate ,la Iași și Craiova. De fapt, pentru Iași, chestiunea este mai veche, după cum s-a văzut, ea fiind pusă încă din anul 1841. Imediat, după înființarea consulatului general, consulul belgian este autorizat de guvernul său, să discute cu domnul problema consulatului de la Iași. Într-o discuție avută, în acest sens, cu Al. I. Cuza, consulul J. Poumay a pus și această problemă. In raportul pe care-l va prezenta guvernului său, în noiembrie 1859, el arăta că, domnul Cuza este de acord cu propunerea, întrucît „i-ar fi fost plăcut să aibă un agent belgian și în capitala Moldovei [35]". Începînd de acum, problema este prezentată în aproape toate rapoartele consulului către Ministerul Afacerilor Externe. Mai mult decît atît, în cursul anilor următori, au fost stabilite și detaliile tehnice ale deschiderii consulatului respectiv. Cu toate acestea ,consulatul va fi deschis abia la 3 august 1874 [36], cînd este numit în acest post Hutter, fostul director al Băncii Moldovei. Motivele acestei întîrzieri, neexplicate de altfel de către Ministerul de Externe, ar putea fi legate de situația creată în Principate, în urma demisiei lui Cuza. Cert este că aducerea unui prinț străin, problemele generate de acest eveniment, în cadrul relațiilor internaționale, au întîrziat și mai mult deschiderea consulatului belgian în capitala Moldovei.

Chiar dacă s-au ivit unele probleme, relațiile dintre cele două țări au continuat să se dezvolte, o mărturie, în acest sens, fiind înființarea în anul 1870 a Agenției diplomatice belgiene la București.

După deschiderea consulatului de la Iași, rețeaua consulară belgiană în România se va extinde prin înființarea, în același an, a consulatului de la Craiova [37] și apoi în anul 1880, prin înființarea consulatelor de la Sulina și Constanța.

Stabilirea consulatelor belgiene în România s-a făcut într-o perioadă îndelungată, în funcție de evenimentele interne din cele două țări ca și de cele externe. Activitatea lor, asupra căreia vom reveni cu alt prilej, strîns legată de interesele economice ale țării lor, nu poate fi neglijată în tratarea relațiilor dintre România și Belgia. Este cert că, prin însăși mărirea numărului de consulate, pînă la cîștigarea independenței țării noastre ,relațiile dintre cele două state sînt în plină dezvoltare iar consulatele belgiene și-au adus din plin contribuția lor și în acest sens.

---

[33] Ibidem, dos. *992*, tom. *I*, doc. din *28* februarie 1859. Primul consul general a fost Jacques Poumay, considerat a fi unul din cei mai buni diplomați ai Belgiei.

[34] Incă din anul 1840 Ministerul de Interne își exprimase părerea că Belgia trebuie să-și dezvolte relațiile cu aceste țări „ea nu trebuie să rămînă în urmă, ci trebuie să concureze cu alte națiuni comerciale". Dos. 2011, tom. IV, doc. din 8 ianuarie 1840.

[35] Ibidem, dos. 992, tome I, doc. din 16/28 noiembrie 1859.

[36] Este discutabilă data (1875) deschiderii consulatului de la Iași din „Reprezentanțele diplomatice ale României „București, 1967, p. 288. Decretul de numire a fost semnat la 3 august 1874 și nu credem că s-a mai întîrziat într-o chestiune care părea totuși urgentă. Vezi, Arh. M.A.E.B. dos. 994, doc. din 3 august 1874.

[37] Ibidem, doc. din 29 septembrie 1874.